

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
2026/3318

Vår ref
26/450-

Dato
12. mars 2026

Svar på brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen - Dokument 8:127 S (2025-2026) Representantforslag om å styrke vernet av samisk kultur- og næringsutøvelse

Jeg viser til brev fra kommunal- og forvaltningskomiteen datert 26. februar 2026 og representantforslag 8:127 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Hanne Beate Stenvaag, Geir Jørgensen og Hege Bae Nyholt om å styrke vernet av samisk kultur- og næringsutøvelse. Etter avklaring med Kommunal- og distriktsdepartementet og Energidepartementet besvares brevet av landbruks- og matministeren.

I Dokument 8:127 S fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen sette i gang en samlet gjennomgang av reindriftens arealsituasjon og reindriftens betydning for samisk kultur, og om Norge gjennom sin forvaltning av reindriftens arealer oppfyller sine folkerettslige forpliktelser.*
- Stortinget ber regjeringen utrede den kumulative påvirkningen for samisk næring og kultur ved kraft- og industriløft for Finnmark, før konsesjoner gis til nye energi- og utbyggingsprosjekter.*
- Stortinget ber regjeringen se på løsninger for å sette reinbeitedistrikter økonomisk i stand til å ivareta sine rettigheter gjennom konsultasjoner med myndigheter og utbyggere. Tilskuddsordninger eller en fondsløsning bør vurderes for å hente inn eller bygge egen juridisk kompetanse og fagkompetanse i distriktene.*

Innledningsvis vil jeg vise til at reindriften er en arealavhengig næring, og tilgang på nødvendige arealer er en sentral forutsetning for at næringen oppnår målet om økt produksjon og lønnsomhet. Reindriftsloven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag. Ansvar for sikring av

arealene påhviler både innehavere av reindrifftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene.

Det samiske reinbeiteområdet utgjør om lag 40 prosent av Norges areal. Innenfor det samiske reinbeiteområdet er det imidlertid omfattende områder som ikke kan brukes til reinbeite. Det er byer og tettsteder, landbruksområder, infrastruktur, industriområder og turistanlegg. Det er derfor viktig å være bevisst at arealene reiren kan beite og driftes er langt mindre enn 40 prosent.

I sammenheng med ivaretagelsen av reindriffts arealer har Landbruksdirektoratet en viktig rolle. Direktoratet har i 2026 fått i oppdrag å fortsette å videreutvikle fagmiljøet for reindrift og arealforvaltning. Fagmiljøet skal bidra aktivt i arbeidet med å ivareta arealene til reindrifften. Direktoratet skal styrke informasjonen om reindriffts arealbruk, og i samarbeid med statsforvalteren legge til rette for å veilede kommunene om ivaretagelse av reindriffts arealer.

Staten og Norske Reindrifftsamers Landsforbund kom den 17. februar til enighet om Reindrifftsavtalen 2026/2027. Avtalen har en ramme på 275 millioner kroner. Dette er en økning på 25 millioner kroner fra inneværende avtale. Ivaretagelse av reindriffts arealer er en av flere hovedprioriteringer i den nye avtalen. For å legge til rette for en bedre ivaretagelse av reindriffts arealer ble avtalepartene enige om følgende tiltak:

- Styrking av rådgivertjenesten for arealsaker.
- Økning av avsetningen til konfliktforebyggende tiltak.
- Videreføring av tilskudd til utarbeiding av distriktsplaner.
- Videreføring av mulighet for støtte til kompetanseoppbygging knyttet til sikring av reindriffts arealer.
- Fortsatt prioritering av forsknings- og utviklingsprosjekter knyttet til sikring av reindriffts arealer.
- Digitalisering av distriktsplaner.
- Etablering av en arbeidsgruppe som skal se nærmere på samhandlingen mellom reindrifften og forsvaret.
- Videreføring av en avsetning til utvikling av reindriffts arealbrukskart.

Regjeringen legger opp til at proposisjonen om Reindrifftsavtalen 2026/2027 oversendes Stortinget for behandling våren 2026.

Under følger kommentar til forslagene i representantforslaget. Svaret er utarbeidet i samarbeid med Energidepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet.

- 1. Stortinget ber regjeringen sette i gang en samlet gjennomgang av reindriffts arealsituasjon og reindriffts betydning for samisk kultur, og om Norge gjennom sin forvaltning av reindriffts arealer oppfyller sine folkerettslige forpliktelser.**

Jeg mener det er viktig med oversikt over tilgjengelige arealer for reindriften. Landbruks- og matdepartementet ga i 2024 NIBIO i oppgave å utarbeide en metodikk for arealregnskap for reindrift. Arealregnskapet for reindrift skal bygge på felles grunnkart for arealregnskap, som er utarbeidet av NIBIO, SSB og Kartverket og Miljødirektoratet. Et arealregnskap vil over tid gi oversikt over utviklingen i tilgjengelige arealer for reindrift. NIBIO vil ferdigstille arbeidet i løpet av 2026.

Distriktsplaner og reindriftens arealbrukskart er viktige verktøy for synliggjøring av reindriftens arealbruk, og avgjørende for at det offentlige skal kunne ivareta reindriftens interesser. I 2024 utarbeidet en partssammensatt arbeidsgruppe en mal for distriktsplaner, og i Reindriftsavtalen 2024/2025 ble det etablert en tilskuddsordning for tilskudd til nye og reviderte distriktsplaner. I Reindriftsavtalen 2026/2027 ble avtalepartene enige om å sette av midler til utvikling av et system for digitale distriktsplaner, for å legge godt til rette for at distriktene enklere kan oppdatere sine planer.

Arbeidet med reindriftens arealbrukskart er et kontinuerlig arbeid, med mål om å få så god oversikt over reindriftens arealbruk som mulig. Landbruksdirektoratet og NIBIO har jobbet med forbedringer i kartene. En ny versjon av løsningen ble lansert 1. februar i år.

Både distriktsplanene og arealbrukskartene viser bl.a. reindriftens bruk av arealene og er viktige dokumenter for offentlige myndigheter og utbyggere. Det understrekes at det er viktig at disse dokumentene suppleres av reindriften i tett dialog med myndigheter og utbyggere.

Jeg vil også vise til regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi som ble lagt frem 20. desember 2023. Formålet med tiltakspakken er å legge til rette for bedre ivaretagelse av reindriften ved planlegging og utbygging av energi. Et av tiltakene er at det skal fastsettes en ny metodikk for vurderinger av reindrift i konsekvensutredninger, og særlig vurdere hvordan tradisjonell kunnskap skal innhentes. NIBIO leverte i 2025 en rapport med et forslag til ny metodikk for vurderinger av reindrift i konsekvensutredninger. Landbruks- og matdepartementet har gitt Landbruksdirektoratet i oppdrag å sende på høring et utkast til ny metodikk, på grunnlag av NIBIOs rapport. Det vil bli gjennomført konsultasjoner med Norske Reindriftsamers Landsforbund og Sametinget i forkant av høringen.

Det er fastsatt kriterier og indikatorer for bærekraftig reindrift. Kriteriene konkretiserer hvordan en bærekraftig reindrift skal forstås. Kriteriene er formulert som mål som beskriver en gitt tilstand. Indikatorene belyser ulike forhold som til sammen kan beskrive tilstanden, og vil vise utvikling over tid. Ett av kriteriene er at reindriftens arealressurser blir ivaretatt. Til dette kriteriet er det tilknyttet flere indikatorer. I Prop. 143 S (2024-2025) rapporterte regjeringen på indikatorene. Rapporteringen gjøres årlig i proposisjonen om reindriftsavtalen.

Regjeringen mener at behovet for en oversikt og informasjon om reindriftens arealbehov ivaretas, og jeg anbefaler derfor at representantforslaget punkt 1 ikke vedtas.

2. Stortinget ber regjeringen utrede den kumulative påvirkningen for samisk næring og kultur ved kraft- og industriløft for Finnmark, før konsesjoner gis til nye energi- og utbyggingsprosjekter.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har fastsatt konsekvensutredningsprogram for 11 vindkraftprosjekter i Finnmark. Det er NVE som skal behandle innkomne konsesjonssøknader, og NVE har satt frist 1. november 2026 for å sende inn konsesjonssøknader for disse prosjektene. Energidepartementet er klageinstans for NVEs vedtak i disse konsesjonssakene og for vedtak i saker om nett i Finnmark.

Som en del av konsesjonsvurderingen, skal blant annet samlet belastning for reindriften vurderes. NVE har lagt opp til en samlet behandling av de innkomne konsesjonssøknadene, blant annet slik at tiltakene kan ses i sammenheng. Vurderinger av samlet belastning hører etter regjeringens syn hjemme i konsesjonsbehandlingen

Regjeringen mener det ikke er grunn for å gjøre en separat utredning av den samlede påvirkning for samisk næring og kultur ved siden av dette, slik forslaget legger opp til. Jeg anbefaler at forslaget punkt 2 ikke blir vedtatt.

3. Stortinget ber regjeringen se på løsninger for å sette reinbeitedistrikter økonomisk i stand til å ivareta sine rettigheter gjennom konsultasjoner med myndigheter og utbyggere. Tilskuddsordninger eller en fondsløsning bør vurderes for å hente inn eller bygge egen juridisk kompetanse og fagkompetanse i distriktene.

Regjeringen er opptatt av at det skal være gode konsultasjonsprosesser, i henhold til reglene i sameloven § 4. Målet med konsultasjonene er at myndighetene oppnår samtykke eller enighet med samiske rettighetshavere. Når det gjelder utbygging av strømnnett og ny kraftproduksjon i Finnmark, vil konsekvenser for reindriften være sentralt i konsesjonsbehandlingen. Jeg er enig i at konsultasjoner og dialog derfor er en viktig del av løsningen for klimaomstilling.

For ordens skyld viser jeg til at det kun er offentlige myndigheter som har konsultasjonsplikt overfor representanter for berørte samiske interesser. Private utbyggere gjennomfører ikke konsultasjoner.

Jeg viser til at dette forslaget ikke er avgrenset til energi- og vassdragssaker. Bakgrunnen for forslagene er imidlertid nært knyttet opp til de pågående konsesjonsprosessene i Finnmark. I energi- og vassdragssaker er det fast praksis at konsesjonsmyndighetene dekker kostnader til reise og opphold etter reiseregning for representanter for berørte samiske interesser som deltar i møter. Konsesjonsmyndighetene dekker ikke konsulentsutgifter, utgifter til juridisk bistand, tapt arbeidsfortjeneste eller andre utgifter. Konsesjonsmyndighetene forsøker også å være fleksible på om det skal gjennomføres fysisk eller digital konsultasjon, og skriver utkastet til protokoll.

I de fastsatte konsekvensutredningsprogrammene for reindrift for de 11 prosjektene NVE har prioritert, er det blant annet en forutsetning at tiltakshaver gjør det mulig for reindriftsutøvere å medvirke i utredningsarbeidet ved å dekke deres nødvendige kostnader.

Jeg viser til behandlingen av Dok. 8:44 S (2025-2026). Representantforslaget gikk ut på å fremme forslag til lovendringer som *«kan sikre at det gis nødvendig økonomisk bistand til behandlingen av søknader om kraftutbyggingsprosjekter, som vindkraft, på lik linje med det som gis i forbindelse med søknader om vannkraftutbygging»*. Energiministerens tilråding var at representantforslaget ikke ble vedtatt. Et flertall i energi- og miljøkomiteen har innstilt på at forslaget ikke vedtas, jf. Innst. 141 S (2025-2026).

Jeg viser også til energiministerens svar av 26. november 2025 på spørsmål nr. 533, som etter mitt syn også kan legges til grunn for gjeldende forslag. I svaret blir det blant annet påpekt at regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi har som mål å legge bedre til rette for ivaretagelse av reindriftas rettigheter ved planlegging og utbygging av energi, herunder vindkraftprosjekter. Regjeringen arbeider med å følge opp tiltakspakken, og flere av tiltakene er allerede iverksatt.

Det eksisterer flere generelle ordninger reindriften kan benytte i forbindelse med areal- og planprosesser. I Reindriftsavtalen 2021/2022 ble det etablert et pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste for arealsaker i Norske Reindriftsamers Landsforbund. Dette skulle sikre at reinbeitedistriktene fikk bedre muligheter til å ivareta sine interesser overfor planmyndigheter og utbyggere. I Reindriftsavtalen 2024/2025 ble rådgivningstjenesten gjort permanent, og i senere avtaler er tjenesten blitt styrket.

I Reindriftsavtalen 2026/2027 ble det fastsatt et nytt mandat for rådgivningstjenesten. Rådgivningstjenesten skal styrke reindriftnæringens evne til å ivareta sine rettigheter og interesser i areal- og planprosesser. Tjenesten skal bidra med kapasitet, kompetanse og faglig støtte og samtidig bidra til å styrke reindriften egen kompetanse i arealsaker over tid. Rådgivningstjenesten skal også bidra til bedre kunnskap og systemforståelse om reindrift i arealforvaltningen.

Jeg vil påpeke at rådgivningstjenesten ikke har kapasitet til å bidra i alle arealsaker som berører reindriften, men dette er likevel et viktig bidrag.

Gjennom Reindriften utviklingsfond finnes det ordninger der reindriften kan søke om tilskudd til saker som gjelder ivaretagelse av arealer. Tilskudd til sikring av reindriften arealer kan gis til å engasjere nødvendig bistand til utarbeidelse av høringsuttalelser, utredninger og kartlegging som reindriften har behov for. Formålet er å støtte arbeid som bidrar til å sikre beitearealer og reindriften ressursgrunnlag. Slike tiltak kan være særlig aktuelle ved planlagte inngrep som vindkraftutbygging, hyttefelt eller veiprosjekter i reinbeiteområder.

I tillegg kan reinbeitedistrikter og siidaer søke tilskudd til juridisk bistand i saker som gjelder sikring av beiterett eller beitearealer. Ordningen omfatter juridisk bistand, for eksempel der reindriften trekkes inn i rettsprosesser eller har behov for advokatbistand i forbindelse med arealkonflikter. Begge ordningene finansieres over Reindriften utviklingsfond og skal bidra til at reindriften står bedre rustet i møte med inngrep og endringer i arealbruk som kan påvirke næringens framtidige vilkår.

Jeg vil også trekke fram at distriktstilskuddet til reinbeitedistriktene er økt i de senere års reindriftsavtaler. Dette har gjort at distriktene har fått mer ressurser, blant annet til arbeid med arealsaker.

Jeg viser til disse ordningene og anbefaler derfor at representantforslaget punkt 3 ikke vedtas.

Med hilsen

Nils Kristen Sandtrøen